

REMISSVAR

2019-02-28
Dnr BO 2018-0831

Justitiedepartementet

Betänkandet Nya regler om faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68)
(dnr Ju2018/04106/L2)

Inledning

Den särskilda utredaren har fått i uppdrag att se över delar av föräldraskapens regler om fastställande av faderskap och föräldraskap. I uppdraget har ingått att ta ställning till om, och i så fall under vilka förutsättningar, föräldraskapet för en make eller registrerad partner vid assisterad befruktning bör presumeras på motsvarande sätt som faderskapet presumeras för en gift man. Den särskilda utredaren har även haft i uppdrag att lämna förslag på hur reglerna om bekräftelse av faderskap och föräldraskap för ogifta kan moderniseras och förenklas, bland annat utifrån de möjligheter som digitaliseringen kan erbjuda.

Utredningen gav bland annat Barnombudsmannen i uppdraget att träffa barn och samtala med dessa om hur barnen ser på föräldraskap och betydelsen av att veta sitt ursprung. Barnombudsmannens har bidragit till utredningen med vår erfarenhet samt med barn och ungas röster.

Barnombudsmannens synpunkter på förslagen

Barnombudsmannen har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkande av utredningen om faderskap och föräldraskap. Barnombudsmannen yttrar sig över de delar förslagen berör barn och unga. I yttrandet utgår vi från vårt uppdrag att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) samt allmänna kommentarer och rekommendationer till Sverige från FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén). Barnombudsmannen tillstyrker förslagen i stort och anser att utredningen har ett barnrättsperspektiv i sina förslag.

8. Utredningen föreslår fler presumtionsregler.

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget då leder till ökad likabehandling av barn. Detta då förslaget möjliggör att en kvinna som är gift eller registrerad partner med barnets mamma ska presumeras vara förälder på motsvarande sätt som ett faderskap presumeras för en gift man. Förslaget är i linje med artikel 2 i barnkonventionen då barn inte ska diskrimineras.

9. Nya regler om rättsgenetisk undersökning

Utredningen föreslår en ny lag om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap vid domstol och socialnämnden. Förslaget tillåter att man kan testa vävnad från en avliden man i syfte att fastställa ett faderskap.

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget.

Barnombudsmannen anser att förslaget är i linje med artikel 7 och 8 i barnkonventionen. Dessa båda artiklar handlar om barnets rätt till sitt ursprung, så lång det är möjligt och att staten ska bistå med stöd som möjliggör att man genetiskt kan fastställa faderskap.

Barnombudsmannens samlade åsikter

Enligt barnkonventionen artikel 2 ska staten respektera och tillförsäkra varje barn rättigheterna i barnkonventionen utan åtskillnad av något slag. Inget barn ska straffas på grund av sina föräldrars agerande. Barn som Barnombudsmannen träffade i samband med uppdraget som myndigheten fick av utredningen, berättar tydligt att för barnen är det inte konstigt att familjer ser olika ut och att de anser att lagstiftningen ska vara anpassad utifrån olika familjekonstellationer. Exempel på det är när ett barn upplever att hen har fler eller mindre än två föräldrar anser barnen att det ska gå att vara möjligt att antalet vårdnadshavare inte ska vara begränsat till högst två.

Barnombudsmannen vill gärna passa på att lyfta utredningens arbete med att göra barn och unga delaktiga i utredningens arbete. Barnombudsmannen ser det som glädjande att barn och ungas åsikter redovisats i den slutliga utredningen. Utredningen visar på ett bra exempel på hur statliga utredningar kan göra barn delaktiga i enlighet barnkonventionen artikel 12.

Barnombudsmannen anser att även andra statliga utredningar kan ta lärdom av deras arbete att göra barn delaktiga.

Föredragande i ärendet har varit Shanti Ingeström, utredare.

Elisabeth Dahlin
barnombudsman